

Optaget på universiteterne bør tilpasses

Dansk Erhverv præsenterer i denne analyse, hvor ledigheden er særligt stor, samt hvilke universitetsuddannelser, der er mangel på med henblik på at sænke optaget på universiteterne jf. aftale om ny reform for universitetsuddannelser i Danmark.

I juni 2023 indgik Regeringen sammen med SF, Konservative, Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne en aftale om den nye universitetsreform. Reformen har blandt andet til formål at tilpasse bacheloroptaget på universiteterne med 8 pct. ved at fastsætte en maksimal grænse for, hvor mange ansøgere, der årligt kan begynde med start fra 2025. Udover at reducere bacheloroptaget med 8 pct. ønsker Regeringen at skabe en bedre balance mellem optaget på de forskellige typer af videregående uddannelser i håb om en optimeret tilpasning af fordelingen af de videregående uddannelser.

Dansk Erhverv har undersøgt, hvorledes optaget på de videregående uddannelser kan tilpasses på baggrund af rammerne for reformen. Dansk Erhverv foreslår, at optaget bør reduceres blandt de universitetsuddannelser, hvor der er en høj dimittendledighed. Reduktionen bør være så stor, at optaget kan øges blandt de uddannelser, hvor dimittendledigheden er lav.

Stor forskel på dimittendledigheden

Dansk Erhverv har de seneste tre år udarbejdet et danmarkskort for korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. I danmarkskortet præsenteres data for dimittendledighed.

Tabel 1 viser tal for den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser vægtet i forhold til antallet af dimittender. I perioden 2018-2020 var den gennemsnitlige dimittendledighed 10 pct. for alle videregående uddannelser. Dansk Erhverv vil i det følgende tage udgangspunkt i den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser, idet universitetsreformen bl.a. har til formål at flytte studerende fra universitetsuddannelserne til særligt professionshøjskolerne.

Tabel 1: **Gennemsnitlig dimittendledighed for alle videregående uddannelser, 2018-2020**

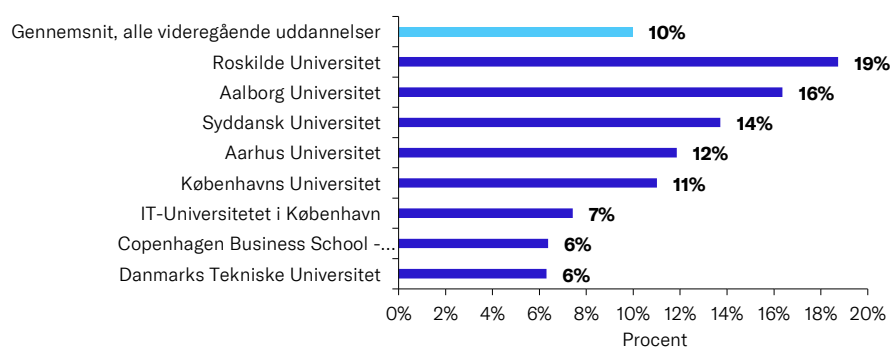
	2018	2019	2020	Gennemsnit
Dimittendledighed, Alle videregående uddannelser	9,5 pct.	11,4 pct.	9,0 pct.	10 pct.

Kilde: Dansk Erhvervs Danmarkskort pba. data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Figur 1 viser den gennemsnitlige dimittendledighed for lange videregående uddannelser fordelt på uddannelsesinstitutioner for dimittender 2018-2020. Det fremgår af figuren,

at dimittendledigheden for lange videregående uddannelser på Roskilde Universitet (RUC) er 19 pct. Det er 9 procentpoint over gennemsnittet for alle videregående uddannelser, der ligger på 10 pct. Modsat har Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og Copenhagen Business School (CBS) en gennemsnitlig dimittendledighed, der er 4 procentpoint under gennemsnittet.

Figur 1: Gennemsnitlig dimittendledighed for lange videregående uddannelser fordelt på uddannelsesinstitution, 2018-2020

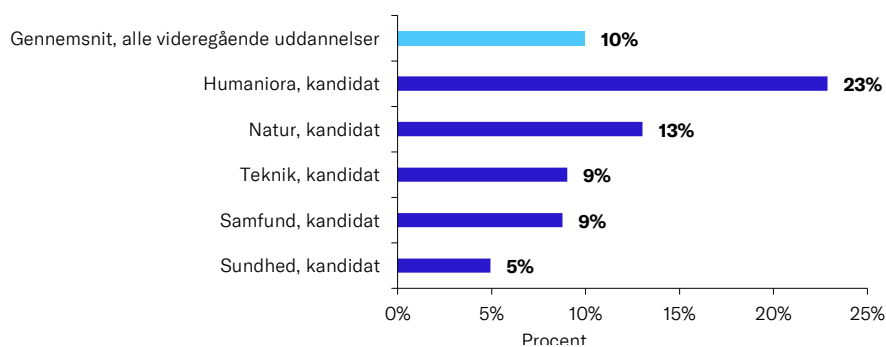

Kilde: Dansk Erhvervs Danmarkskort pba. data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Note: Det noteres, at reformen ikke er omfattet af uddannelser de kunstneriske uddannelser under UFM, hvorfor der er set bort fra disse i notatet.

Figur 2 viser den gennemsnitlige dimittendledighed for lange videregående uddannelser fordelt på uddannelsesområde for dimittender 2018-2020. Det fremgår af figuren, at særligt de humanistiske uddannelser har en høj dimittendledighed. Her ligger dimittendledigheden på 23 pct., hvilket er 13 procentpoint over gennemsnittet. Omvendt ligger dimittendledigheden for de samfundsvidenskabelige uddannelser under den gennemsnitlige dimittendledighed.

Figur 2: Gennemsnitlig dimittendledighed for lange videregående uddannelser fordelt på uddannelsesområde, 2018-2020

Kilde: Dansk Erhvervs Danmarks kort pba. data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Note: Det noteres, at reformen ikke er omfattet af uddannelser de kunstneriske uddannelser under UFM, hvorfor der er set bort fra disse i notatet.

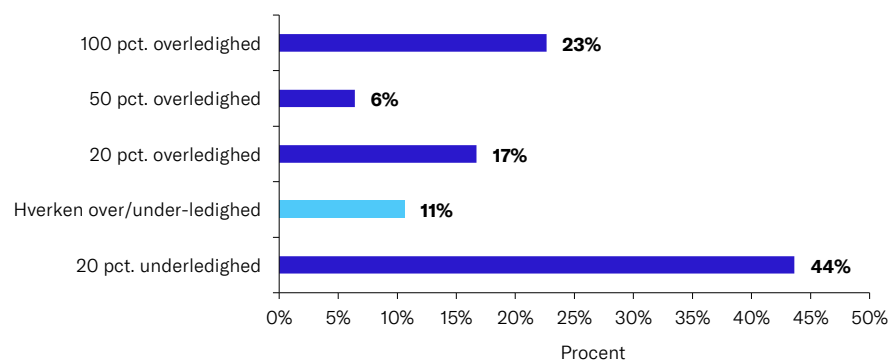
Overledighed på en række uddannelser

Inddeles de lange videregående uddannelser i grupper baseret på dimittendledigheden, har hele 23 pct. af uddannelserne en dimittendledighed, der ligger 100 pct. over den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser.

Der er således tale om en ledighed på over det dobbelte af den gennemsnitlige ledighed. Det er særligt blandt de humanistiske uddannelser, at dimittendledigheden ligger over gennemsnittet.

Omvendt har 44 pct. af uddannelserne en dimittendledighed, der ligger 20 pct. under den gennemsnitlige dimittendledighed. Den skæve fordeling af dimittendledigheden på uddannelserne bør indtænkes i den kommende tilpasning af optaget på bacheloruddannelserne på landets universiteter.

Figur 3: **Fordeling af dimittender på de lange videregående uddannelser på ledighedsintervaller, 2018-2020**

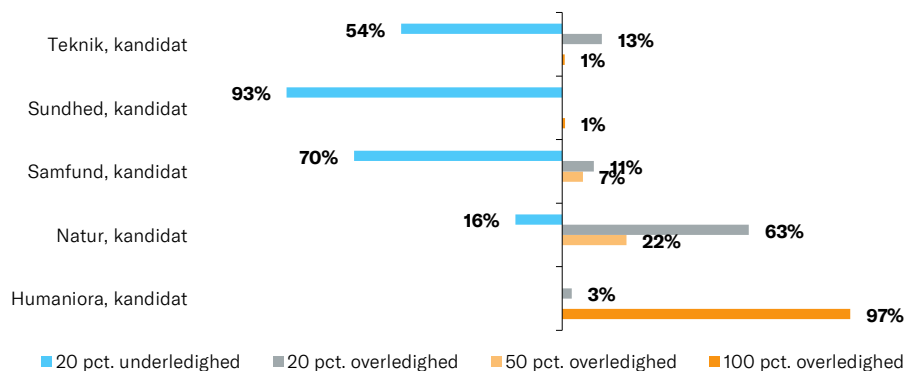
Kilde: Dansk Erhvervs Danmarkskort pba. data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Note: Det noteres at reformen ikke er omfattet af uddannelser de kunstneriske uddannelser under UFM, hvorfor der er set bort fra disse i notatet.

Markant overledighed på de humanistiske uddannelser

Figur 4 viser ledighedsfordelingen på områder blandt de lange videregående uddannelser. Det fremgår af figuren, at alle humanistiske lange videregående uddannelser har dimittendledighedsprocenter, der ligger i kategorien 100 pct. overledighed. Hele 97% af de humanistiske uddannelser ligger i kategorien 100 pct. overledighed ift. Den gennemsnitlige dimittendledighed på 10 pct. for alle videregående uddannelser. Omvendt er det størstedelen af uddannelserne fra områderne teknik og samfund, der har en dimittendledighed, der ligger 20 pct. under gennemsnittet for alle videregående uddannelser.

Figur 4: **Fordeling af dimittender på de lange videregående uddannelser på ledighedsintervaller og områder, 2018-2020**

Kilde: Dansk Erhvervs Danmarkskort pba. data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Note: Det noteres, at reformen ikke er omfattet af uddannelser de kunstneriske uddannelser under UFM, hvorfor der er set bort fra disse i notatet.

Optaget på de humanistiske uddannelser bør reduceres

Som vist i figur 2 er den gennemsnitlige dimittendledighed blandt de humanistiske uddannelser 23 pct., hvilket er 13 procentpoint højere end den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser. Derfor bør optaget på disse uddannelser reduceres relativt mere end dem med en lav dimittendledighed. Dette understøttes også af figur 4, hvor det ses, at stort set alle humanistiske lange videregående uddannelser, har en dimittendledighed, der ligger i kategorien 100 pct. overledighed.

Blandt de naturvidenskabelige uddannelser er der også en høj andel af kandidaterne, der ender i overledighed (20 pct. overledighed). Dansk Erhverv foreslår, at de naturvidenskabelige uddannelser tilpasses sådan, at optaget på de uddannelser med overledighed reduceres.

Hvis optaget på de humanistiske og naturvidenskabelige videregående uddannelser under den nye universitetsreform reduceres med mere end de 8 pct. reformen tilsiger, vil der frigives

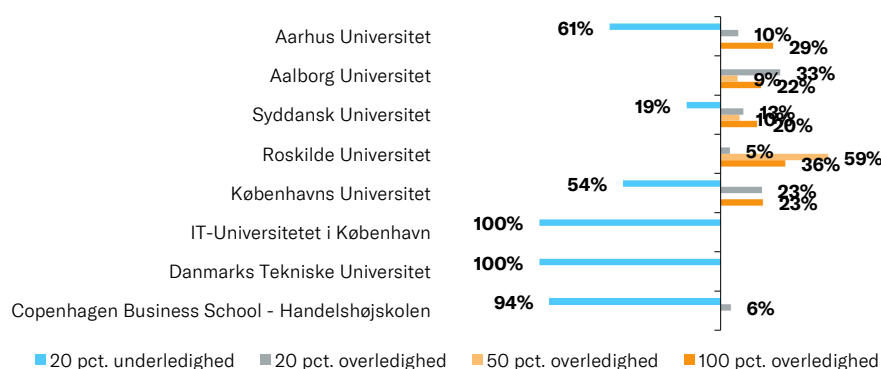
pladser til optaget på de tekniske og samfundsvidenskabelige uddannelser, hvor dimittendledigheden er lav. Dansk Erhverv foreslår en tilpasning, hvor optaget på de samfundsvidenskabelige og tekniske uddannelser øges, så der samlet set opnås en tilpasning på en reduktion af det samlede optag på 8 pct.

Dansk Erhverv tager i forslaget til den nye tilpasning ikke højde for de sundhedsvidenskabelige uddannelser, da disse i høj grad omfatter medicin, som har sin helt egen dimensionering.

Underledighed og mangel på arbejdskraft

Figur 5 viser ledighedsfordelingen på uddannelsesinstitutioner blandt de lange videregående uddannelser. Det fremgår af figuren, at det især er kandidater fra ITU, DTU og CBS, hvor størstedelen ender med en dimittendledighed, der ligger 20 pct. under gennemsnittet for alle videregående uddannelser. Omvendt ender en stor del af kandidaterne fra RUC i ledighed.

Figur 5: **Fordeling af dimittender på de lange videregående uddannelser på ledighedsintervaller og uddannelsesinstitutioner, 2018-2020**

Kilde: Dansk Erhvervs Danmarkskort pba. data fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Note: Det noteres, at reformen ikke er omfattet af uddannelser de kunstneriske uddannelser under UFM, hvorfor der er set bort fra disse i notatet.

Større optag på ITU, DTU og CBS

Dansk Erhvervs foreslår en tilpasning af optaget på universiteterne, der søger at udjævne de skæve fordelinger af dimittendledighed på universiteterne. Tilpasningen lyder således på en større reduktion i optaget på RUC, hvor en stor andel af kandidaterne ender i ledighed. Med en større reduktion end de ønskede 8 pct. af det samlede optag, vil det være muligt at frigive pladser på de uddannelsesinstitutioner, hvor ledigheden er lav. Dansk Erhverv foreslår således et øget optag blandt ITU, DTU og CBS, hvor kandidaterne især er efterspurgt på arbejdsmarkedet.

Metode

Dansk Erhvervs beregninger er foretaget på baggrund af dimittendledighed blandt kandidater. Dette tilgodeser muligheden for at tilpasse optaget på de bacheloruddannelser, der i sidste ende leder til en lav dimittendledighed.

Notatet er beregnet pba. data fra Dansk Erhvervs danmarkskort for dimittender fra 2018, 2019 og 2020. Data for dimittendledighed kommer fra Uddannelses- og Forskningsministeriet. Dimittendledighed er defineret som ledighed 4.-7. kvartal efter dimission. Data for de tre år er kombineret, hvorefter den gennemsnitlige, vægtede dimittendledighed på antal dimittender er beregnet.

Formålet med Universitetsreformen er, at tilpasse den samlede fordeling på alle videregående uddannelser, hvorfor Dansk Erhverv tager udgangspunkt i den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser i tilpasningsforslaget. Ud fra den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser på 10 pct. er over/under-ledighed defineret i intervallerne, +/-20 pct, +50 pct. og +100 pct.

Alle lange videregående uddannelser udover de kunstneriske og sundhedsvidenskabelige uddannelser under UFM er blevet inddelt i de definerede ledighedsintervaller ud fra uddannelsesinstitution og område.